

MY BOX OF STEAM

Znanost SILE U AKCIJI

Laura Bassi, znanstvenica, fizičarka, prva žena koja je stekla zvanje sveučilišne profesorice.

Bologna, 29. listopada 1711.
/20. veljače 1778.

**Sufinancira
Europska unija**

MY BOX OF STEAM (projekt br. 2022-2-EE01-KA220-SCH-0000992 73) financira Europska unija. Izraženi stavovi i mišljenja su, međutim, samo autorovi i ne odražavaju nužno stavove Europske unije ili Izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

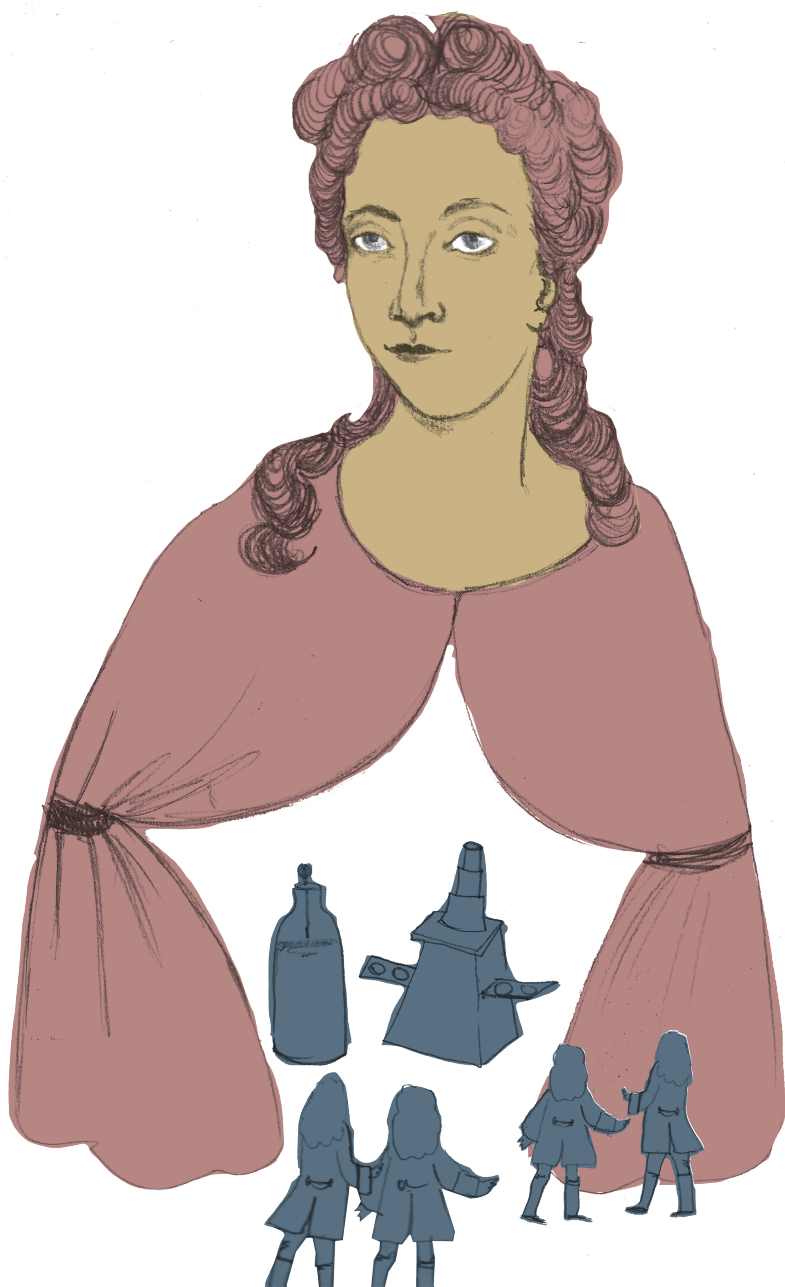

Znanost "SILE U AKCIJI"
Sav sadržaj je pod
CC BY-NC-ND 4.0.

MOĆ ODLUČNOSTI

Mala Laura slušala je šuštanje stranica knjiga. Zvučalo joj je poput šapta, kao da joj knjiga govori: "...Pridi bliže, dođi i otkrij tajnu koju čuvam." Laura, Znatizeljno i sposobno dijete, naučila je i druge jezike osim svog. Obiteljskog liječnika, Gaetana Tacconia, zainteresirala je njezina briljantna inteligencija, te se ponudio da joj bude privatni učitelj. Tako je iz godine u godinu Laura mogla učiti, proširujući svoje znanje. Iako njezina obitelj nije bila baš dobrostojeća, njezini su otac i majka željeli dobro obrazovanje za nju kako njezin dar duhovitosti i pronicljivosti ne bi bio potraćen. Laura je posebno voljela filozofiju i neometano je čitala.

Bologna, grad u kojem je rođena i živjela, bio je dom jednog od najstarijih sveučilišta, a Laura je, koliko god znala da je njen san težak, težila tome da ga upiše. Stoga je, navršivši 20 godina, pred publikom profesora, znanstvenika i književnika, s ponosnim i odlučnim izrazom lica, 1732. raspravljala o filozofiji, odgovarajući na vrlo teška pitanja. Njezini argumenti izazvali su ne samo čuđenje nego i veliko divljenje, toliko da je uskoro njoj, prvoj ženi, dopušteno predavati na tom istom sveučilištu. No, osamnaesto stoljeće, iako je bilo "prosvijećeno" stoljeće u kojem su mjesto dali znanosti i razumu, nije bilo nimalo lako, pa čak ni ljubazno stoljeće za žene. Laura je zapravo predstavljala iznimku. Njezin ulazak na fakultet izazvao je ogovaranje i negodovanje, pa se odlučila udati, kako bi sebi olakšala život. Imala je sreće, čovjek kojeg je odabrala, liječnik Giuseppe Veratti, ne samo da se zaljubio u nju, njenu inteligenciju i ljepotu, nego ju je uvijek poticao na učenje i rad. Laura je, poput moderne žene, uspjela uskladiti posao sa svojom obitelji od osmero djece. Njihov brak nije bio brak iz puke pogodnosti, već uzajamne ljubavi i poštovanja. Zajedno su otvorili znanstveni laboratorij u kojem su studenti mogli ne samo učiti, već i izvoditi važne pokuse. U njihovom laboratoriju bilo je mnogo znanstvenih instrumenata, uključujući i električni stroj. Laura je nastavila proučavati i izvoditi pokuse, fascinirana radovima drugih suvremenih znanstvenika.

Njezina vrijednost prepoznata je i izvan grada, toliko da je tijekom života vodila gusto dopisivanje s brojnim ljudima iz kulture i znanosti: Voltaireom, Alessandrom Voltom... Postala je toliko poznata da ne samo da je grad crpio sjaj od toga, već je smatran pravim čudom, u rang s rimskim ruševinama, slikovnim djelima slavnih umjetnika. Putnici na Velikoj turneji zaustavljali su se u gradu prije svega kako bi ju upoznali i slušali njezina predavanja. U svom sve avangardnijem laboratoriju također je predavala tečajeve iz Newtonove fizike, pridonoseći širenju u Italiji, toliko da je zaradila nadimak "Newtonovka". Njezina su predavanja utjecala na najveće inteligencije tog vremena, uključujući Spallanzanija, koji je zbog nje napustio svoje pravne studije kako bi se posvetio studijama prirodne filozofije (biologije).

Godine 1776. konačno je postala profesorica na Katedri za eksperimentalnu fiziku na Institutu za znanosti na Sveučilištu u Bologni, prva žena u Europi, a suprug joj je bio asistent. Umrla je dvije godine kasnije.

Njoj su danas posvećeni krater na Veneri, asteroid, pa čak i brod ledolamac, možda zato što je snagom i odlučnošću uspjela svladati prepreke "razbijajući" standarde. Laura Bassi, toliko dugo zaboravljena, danas se smatra pravim primjerom: emancipiravši se obrazovanjem u doba prosvjetiteljstva, predstavljala je istinsko svjetlo, vrlo visoko, sposobno osvjetliti put tolikim ljudima i danas.